

**2024 жылғы 1 жарты жылдықтағы Ұлттық ғылыми-практикалық
дене тәрбиесі орталығы дене шынықтыру саласындағы ғылыми-зерттеу
қызметі зертханасының атқарған жұмысы туралы
ЕСЕП**

1. Ғылыми-зерттеу қызметі

ҚР ОАМ ҰҒПДТО және Л. Н. Гумилев атындағы ЕҰУ бірлесіп жүргізген «Балалар мен жасөспірімдердің физикалық денсаулығының мониторингі: ұлттық өлшеу құралдарын модификациялау» жобасы шеңберінде зерттеу материалдарын жинау үшін ҚР өңірлеріне ғылыми іссапарлар жүзеге асырылды:

-2024 жылғы 17-24 ақпан аралығында Шымкент қаласы және Түркістан облысына (Шымкент қаласы Білім басқармасының «А.С.Пушкин атындағы №1 мектеп-гимназиясы» ҚММ, Түркістан облысы әкімдігі Білім басқармасы «Б.Нұрлыбеков атындағы жалпы орта мектебі» ҚММ));

-2024 жылғы 30 наурыздан 6 сәуірге дейін Павлодар және Павлодар облысына («Павлодар қаласының № 24 жалпы орта мектебі» ҚММ, Павлодар облысы Білім басқармасының «Тереңкөл ауданы білім бөлімінің № 1 Песчан орта мектебі» ҚММ));

- 2024 жылғы 30 наурыздан 6 сәуірге дейін Семей қаласында және Абай облысында (Семей қаласының «№ 8 жалпы білім беретін мектебі» ҚММ және Абай облысы «Озерск ауылдық жалпы орта мектебі» ҚММ).

- 2024 жылғы 6 сәуірден 13 сәуірге дейін Алматы қаласы және Алматы облысына (Алматы қаласы Білім басқармасының «№116 жалпы білім беретін мектебі» ҚММ, Алматы облысы Білім басқармасының Іле ауданы бойынша Білім бөлімінің «№ 54 орта мектебі» ҚММ));

- 2024 жылғы 13 сәуірден 22 сәуірге дейін Ақтөбе қаласында және Ақтөбе облысына («Ақтөбе қаласы білім бөлімінің №51 жалпы орта білім беретін мектеп-гимназиясы» ҚММ және Ақтөбе облысы Мәртөк ауданы «Сарыжар» жалпы білім беретін мектебі» ҚММ).

Мектеп оқушыларының физикалық дамуын бағалау үшін соматометрия, динамометрия, калиперометрия және индекс әдісін қолдану арқылы ең маңызды антропометриялық және физиометриялық көрсеткіштер анықталды: бой, дене салмағы, қол бұлшық еттерінің күші, тері және май қатпарларының қалыңдығы.

Сонымен қатар фитнес-тестілеудің әлемдік тәжірибесінде жиі қолданылатын ақпараттық, сенімді, қол жетімді құралдарды қолдана отырып, орта және орта мектеп жасындағы балалардың физикалық дайындығына тексеру жүргізілді.

Физикалық дайындығының әртүрлі параметрлерін бағалау үшін белгілі педагогикалық сынақтардан басқа, мектеп жасындағы балалардың жалпы төзімділігін бағалау үшін ғылыми топ мүшелері BeepShuttleAdvanced бағдарламалық құралының 3.2 нұсқасын пайдаланды.

Бұл бағдарламалық құралда Beep test – халықаралық тәжірибеде кеңінен қолданылатын прогрессивті 20 қайтармалы жүгірісі бар, ол білім алушының

жеке көрсеткіштерін бақылауға мүмкіндік береді: сынақты аяқтау уақыты, өткен қашықтық, қашықтық бойынша жылдамдық және т.б.

2024 жылдың 1-жартыжылдығында мектеп жасындағы 1489 баланың физикалық дамуы мен физикалық дайындығының параметрлері жиналды.

2 . Ғылыми-әдістемелік қызмет:

2.1. Әзірленді:

- жазғы сауықтыру лагерінде балалардың демалысын ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулықтар жинағы (54 бет) (қаз., орыс тілд.);

- білім беру саласындағы зерттеулер үшін жас ғалымдарға (магистранттар мен докторанттарға, зерттеушілерге) ұсынылатын бағыттардың тізбесі;

- Қазақстан мектеп оқушылары арасында «Олимпиада ойындарына 100 күн қалды» акциясын жүзеге асыру шеңберінде «Париж 2024 жылғы Олимпиаданы қарсы алады!» Олимпиада апталығы тұжырымдамасының жобасы (2024 жылғы 13-17 мамыр) (қаз., орыс тілд.);

- «2024-2025 оқу жылына арналған орта білім беру ұйымдарындағы оқу-тәрбие процесінің ерекшеліктері туралы» нұсқау-әдістемелік хат жобасының «Дене шынықтыру» білім беру саласы» бөліміне ұсыныстар;

- ДШ педагогтеріне, ата-аналарға және білім алушыларға арналған онлайн-форматта ДШ педагогінің оң имиджін қалыптастыру проблемаларын анықтау бойынша сауалнамалар (қаз., орыс тілд.);

- біліктілікті арттыру курстарының білім беру бағдарламасының тиімділігін анықтау мақсатында біліктілікті арттыру курстарының тыңдаушыларына арналған сауалнамалар (қаз., орыс тілд.);

- «Дене шынықтыру пәнін оқытудағы заманауи тәсілдер: құқықтық аспектілер, әдістеме және практика» оқыту семинарына қатысушы-өңірлік орталықтардың әдіскерлеріне арналған сауалнамалар (22-26.04.2024 ж.);

- жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру қызметтерін алу қажеттілігі туралы Мүмкіндігі шектеулі тұлғаларға арналған сауалнамалар (магистратура).

2.2 Аяқталды:

- Дене шынықтыру бойынша Республикалық пәндік олимпиаданы өткізу туралы Ереже (қаз., орыс тілд.);

- «Үздік дене шынықтыру педагогі – 2024» республикалық конкурсын өткізу туралы Ереже;

- мектеп оқушылары арасында дене шынықтыру Олимпиадасының нәтижелерін бағалау бойынша әдістемелік ұсынымдар (қаз., орыс тілд.);

- пәндік олимпиада бойынша 5-6,7-8 сынып оқушыларына арналған тест тапсырмалары (қаз., орыс тілд.);

- техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарының педагогтері арасындағы Республикалық Спартакиада Ережесінің жобасы.

2.3 Келесі әдістемелік материалдардың мәтіндері оқылды:

СҚО, Айыртау ауданы, Саумалкөл селосы «№1 Саумалкөл орта мектебі» КММ дене шынықтыру мұғалімі Николай Николаевич Скворцовтың:

-«Дайджест. Дене шынықтыру сабағына арналған QR технологиясын қолданатын ашық ойындар мен эстафеталар» (Стандартты және стандартты емес спорттық жабдықты пайдалану);

- «Дене шынықтыру сабақтарында цифрлық білім беру шеңберінде QR кодтарын пайдалану арқылы оқушылардың ынтасын арттыру»;

Шушинск қаласы, жоғары педагогикалық колледжінің дене тәрбиесі және арнайы пәндер бойыншы оқытушылар Е.А. Орешин мен К.М. Мұхамеджановтың «Дене шынықтыру мұғалімі: шеберлік құпиялары».

2.4. Дайындалды:

- «Дене шынықтыру педагогтерінің кәсіби құзыреттіліктерін қалыптастыру проблемаларын зерттеу» тақырыбында ғылыми мақала (авторлары: С.Ж. Отаралы – Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ доцентінің м.а., Астана қ., А.М. Мамырханова – ҚР ОАМ ҰҒПДТО зертханасының меңгерушісі, Астана қ.; А.Е. Тоқтарбаева – ҚР ОАМ ҰҒПДТО аға әдіскері, Астана қ.; А.Аликей – Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ аға оқытушысы, Астана қ.; М.Т. Байбеков – ЮНЕСКО-ның Алматыдағы Өңірлік кеңсесінің әлеуметтік және гуманитарлық ғылымдар секторы бағдарламаларының жетекшісі), Қазақ спорт және туризм академиясының 80 жылдығына арналған (2024 жылғы 10-12 сәуір) «Дене шынықтыру, спорт, туризм, білім және ғылымды дамытудың басым ғылыми-педагогикалық бағыттары» II Халықаралық форумының материалдарында жарияланды;

- «Дене тәрбиесі жаршысы» ғылыми-практикалық журналының екінші санына төрт мақала: «Дене шынықтыру бойынша Республикалық пәндік Олимпиаданың қорытындылары мен сабақтары» (авторы– А.М. Мамырханова); «Қазақстанда мүгедек адамдарды жұмысқа орналастыру және білім беру проблемаларын шешудің заманауи тенденциялары» (авторлары: С.Ж.Отаралы, Г.Ж.Дәулетбаева, Г.М.Азанбаева); «Заманауи мектептегі дене шынықтыру: ата-аналардың пікірі» (авторы: А.Е.Тоқтарбаева); «Балалардың жазғы демалысы мен бос уақытын ұйымдастыру ерекшеліктері» (авторлары: А.М.Мамырханова, Ғ.Б.Есембаева);

- 3 ДШ педагогтерінің оң имиджін қалыптастыру проблемаларын анықтау мақсатында педагогтердің, білім алушылардың және ата-аналар сауалнамасының қорытындылары бойынша талдамалық анықтамалар. (қаз., орыс тілд.);

- дене шынықтыру педагогтерінің біліктілігін арттыру курстарының білім беру бағдарламасының тиімділігін анықтау бойынша талдамалық анықтама (23 сәуір-3 мамыр) (қаз., орыс тілд.);

- оқыту семинары мазмұнының сапасын бағалау бойынша талдамалық анықтама (қаз., орыс тілд.);

- дене шынықтыру бойынша Республикалық пәндік Олимпиаданы өткізу қорытындысы бойынша талдамалық анықтама (қаз., орыс тілд.);

3. Ғылыми-ұйымдастырушылық қызмет

3.1 ҚР Қорғаныс министрлігінің әскери-стратегиялық зерттеулер орталығымен ынтымақтастық туралы меморандум жасалды, Астана медицина университетімен Меморандум қайта жасалды.

3.2. Қатыстық:

- Тірек-қимыл аппараты қызметі бұзылған адамдарды біріктіретін ұйым «DOS» Тәуелсіз өмір орталығы» мүгедектер қоғамдық бірлестігінің қызметкерлерімен кездесуге (Астана қ.);

- Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ дене шынықтыру және спорт кафедрасының профессорлық-оқытушылық құрамы мен Ресейдің бірінші президенті Б.Н. Ельцин атындағы ОрФУ (Екатеринбург қ., Ресей) өкілдерімен бірлескен Қазақстанда бейімделген спортты дамыту мәселелерін талқылауға арналған онлайн кездесуге.

- «Спорт - сапалы әлеуметтік өзгерістер үшін» халықаралық пікірталас алаңына. Ұйымдастырушылар: «Белая кость» АТҰ, ОрФУ (Екатеринбург, РФ), Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ.

- Қазақ спорт және туризм академиясының 80 жылдығына арналған «Дене шынықтыру, спорт, туризм, білім және ғылымды дамытудың басым ғылыми-педагогикалық бағыттары» ІІ Халықаралық форумының жұмысына (2024 жылғы 10-12 сәуір);

- «Әлем қозғалыста. Олимпиада ойындары мен Дүниежүзілік көшпенділер ойындары – бірлікте» «Creative&Innovation Institute» Орталық Азиядағы тұрақты дамудың қоғамдық қорымен бірлесіп (2024 ж. 17 мамыр, Абу-Даби Плаза көпфункционалды кешені, Астана қ., Сығанақ көшесі, 60/5).

Қатысушылар: Астана қаласының Дене шынықтыру және спорт басқармасы, «Өрлеу» біліктілікті арттыру ұлттық орталығы, ҚР ОАМ Республикалық қосымша білім беру оқу-әдістемелік орталығы, ҚР ОАМ Балаларды ерте дамыту институты, ҚР ОАМ «Талап» КЕАҚ, Олимпиада ойындарына дайындық бойынша штаб, Дене мүмкіндіктері шектеулі тұлғаларға арналған спорттық даярлау орталығы, Фитнес-клуб Fitness Palas Astana, Tasaу, Скандинавиялық жаяу жүру мектебі.

- «Дене шынықтыру» пәні бойынша оқу үдерісін ұйымдастыруға қатысты МББСЖ және ТБП талқылауына (19-21 маусым, Астана қаласы, №85 орта мектеп).

3.3. Ұйымдастырылды және жүргізілді:

- «Дене шынықтыру пәнін оқытудағы заманауи тәсілдер: құқықтық аспектілер, әдістеме және практика» оқыту семинары өңірлік дене шынықтыру орталықтарының директорлары мен директорлардың орынбасарлары үшін қаз., орыс тілд., (15-19.04.2024) және облыстық және аудандық әдістемелік кабинеттер/орталықтардың дене шынықтыру әдіскерлері үшін (22-26.04. 2024), онлайн-формат;

- 5-6 сынып, 7-8 сынып оқушылары арасында дене шынықтыру пәнінен республикалық пәндік олимпиада. Республиканың 10 облысынан барлығы 170 білім алушы қатысты (28 мамыр – 1 маусым 2024 ж., Алматы қ.).

3.4. «Дене тәрбиесі жаршысы» ғылыми-практикалық журналының 2 саны дайындалып, жарық көрді.